

Maximált burgonyaár

Az Országos Anyag- és Arhivatal elnöke az illetékes miniszterekkel egyetértésben kiterjesztette az őszi érésű étkezési burgonya maximált fogyasztói árát. Ezentúl valamennyi állami és szövetkezeti termelő és értékesítő szerv és azok társulásai, továbbá a magánkereskedők is csak maximált áron adhatják az őszi érésű burgonyát. Nem vonatkozik a rendelkezés a mezőgazdasági szakszövetkezetek tagjaira, és az egyéni termelőkre.

A rendelkezés szerint tehát az eddigiektől eltérően nemcsak az állami és a szövetkezeti kereskedelem, hanem a termelők szövetkezetek és a magánkereskedők is csak a maximált áron árusíthatják az őszi érésű étkezési burgonyát. A maximált árak egyébként változatlanok. A Gülbaba és a Somogyi sárga kifliburgonya például szeptember 1-től december 31-ig kilónként 3,50, január 1-től június 30-ig 3,70 forint, a Rózsaburgonya 3,20, illetve 3,50, az El-fajta burgonyák pedig 2,70, illetve 2,90 forint. Az előrecsomagolt őszi érésű étkezési burgonya fogyasztói ára kilogrammonként legfeljebb 60 fillérrel lehet magasabb az említett áraknál.

Iskolatörténet — képzőművészet

A Szegedi Tanárképző Főiskola centenáriuma és az általános iskolai tanárképzés 25. évfordulója tiszteletére két kiállítás nyílt pénteken délután a Horváth Mihály utcai képtárban.

A földszinti teremben iskolatörténeti kiállítást rendeztek, mely eredeti dokumentumok, fotók, levéltári anyagok, grafikonok segítségével vázolja a magyarországi általános iskolai tanárképzés 100 évét, ezen belül kiemelt helyen az elmúlt 25 esztendő általános iskolai tanárképzésének fejlődését.

A polgári iskolai tanárképzés történetét bemutató tárlókon végigkísérhetjük a 75 esztendő legfontosabb állomásait, szemlélhetjük a legfontosabb dokumentumokat.

Külön táblákon mutatkoznak be hazánk tanárképző főiskolái. A négy intézmény — Nyíregyháza, Eger, Pécs és Szeged — táblói egyszerűen adnak képet a szocialista tanárképzés negyedszázados fejlődéséről, s vallanak az egyes intézmények helyi sajátosságairól.

Izgalmas kisértetre vállalkozott a kettős jubileumot ünneplő szegedi főiskola akkor, amikor meglehetősen

Dr. Simon Gyula megnyitja az iskolatörténeti kiállítást

rendhagyó képzőművészeti kiállítást rendezett a képtár két szintjén. A négy tanárképző főiskola rajztanszékeinek művésztanárai és a szegedi főiskolán végzett volt

növendékek művei egyszerre vallanak a magyar képzőművészeti kultúra és a rajztanárképzés helyzetéről. A volt hallgatók, a jelenlegi kiállító művészek azt reprezentálják műveikkel, hogy mennyire tudtak kötődni az alma mater szelleméhez, mennyire szívták magukba a kettős hivatás — pedagógus és alkotó művész — alapmennyét, hogyan teljesítették ki a főiskola falai között kapott impulzusokat. Megállapíthatjuk, hogy az oktatók, a mesterek méltóak a magyar képzőművészeti kultúra terjesztésére, új művészet-szerető, értő és művelő generációk nevelésére. A hallgatók pedig méltók a bízalomra, hiszen jól tudták és jól tudnak sáfárkodni a tarisznyájukba itt szerzett hamuba sült pogácsákkal.

A kiállítás összegzi az elmúlt 25 esztendő cseppet sem könnyű munkáját, de megjelöli a továbblépés tendenciáit is. A legnemesebb hagyományból táplálkozva, a magyar képzőművészeti kultúra legszínvonalasabb áramlataihoz kapcsolódva fejtik ki művészi tevékenységüket tanárok és tanítványok egyaránt. A természet-hez, a társadalomhoz és az emberhez való szoros művészi kapcsolat adja e kiállítás legbensőbb tartalmát, melyet kiforrott eszközökkel, a stílusok széles skáláján juttatnak kifejezésre.

N. I.

T. L.

Őszi megyei könyvhetek

Az idei őszi megyei könyvhetek fontosságát növeli, hogy ebben az évben ünnepeljük a nyomtatott magyar könyv születésének 500. évfordulóját. Az október 15-től november 30-ig tartó akciósorozat az 1968-ban meghirdetett „Olvasó népert” mozgalom célkitűzéseinek megvalósítását szolgálja. Legfontosabb feladata a falusi, községi, peremkerületi szövetkezeti könyvterjesztés, a könyv és az irodalom népszerűsítése.

Az őszi megyei könyvhetek művelődéspolitikai célkitűzése: „Könyvet minden házába”. Azon munkálkodnak tehát az elkövetkezendő hetekben könyvterjesztők, könyvtárosok, a népművelés szakemberei, hogy csökkentés az olvasási térkép „fehér foltjait”.

Az őszi megyei könyvhetek Csongrád megyei megnyitójára Szentesen, az új szövetkezeti könyvesboltban kerül sor október 20-án, délután 4 órakor. A megnyitó vendége lesz dr. Lőrincze Lajos is. A könyvterjesztés és népszerűsítés megyei központjai ezúttal Székkutas, Csanádpalota és Kistelek lesz, ahol többek között könyvbarát-vásárnapokat szerveznek. Ezeket a vásárnapokon házról-házra árusításokat, irodalmi esteket, író-olvasó találkozókat, egyéb kulturális rendezvényeket szerveznek.

Többek között ezekről a kérdésekről tárgyalt tegnap délelőtti ülésen a Hazafias Népfőnt megyei bizottsága mellett működő könyvbizottság.

Az aradi vértanúk

Az egykorú metszet a kivégzést ábrázolja. Színhelye az aradi vár külső sáncfala, amelynek tövében hátrakötözött kezű, ingujjas férfialak áll a kivégzőosztag előtt. A lőporfüst eltakarja a férfi arcát, így nem lehet tudni, hogy az ismeretlen szerző kit akart ábrázolni az 1849. október hatodikán kivégzett magyar tábornokok közül. Feltételezhető, hogy ez a személytelenség szándékos, a művész ebben az egy vértanúban mind a tizenháromat láttatni kívánta. Azokat is, akik nem a kivégzőosztag fegyverei elé, hanem a bitófa alá kényszerültek állni.

A császári parancs, amelyet I. Ferenc József írt alá, tizenhárom magyar katonai vezető halálát rendelte el: Aulich Lajos, Damjanich János, Knézich Károly, Lahner György, Leiningen-Westerburg Károly gróf, Nagy-Sándor József, Pöltenberg Ernő, Török Ignác, Vécsey Károly gróf, Dessewffy Arisztid, Kiss Ernő, Schweidel József tábornok és Lázár Vilmos ezredesét. A kivégzés módját főbelövésben, illetőleg akasztásban határozta meg. Nem szerepelt ebben a parancsban az első magyar felelős kormány miniszterelnökének, Batthyány Lajosnak a neve, őt ugyanezen a napon, a pesti Neugebäude-kaszárnya udvarán végeztette ki a szabadságharcot leverő Habsburg-hatalom hóhéra, Haynau.

Azóta Magyarországon minden évben gyásznapi október hatodika. Csaknem egy és negyed évszázad múlt el, de elmúlhat még sokszor ennyi, az aradi vértanúkat mégsem felejtli a nemzet emlékezete. Van beletörődő gyász, amelyet az eltelt esztendők elhalványítanak, az aradi tizenhárom emléke azonban ma is eleven, és az marad az idők végeztéig. A később született és az ezután születendő nemzedékek egymásnak adják át a gyász szinte családiás kötelességét azzal a gondolattal, hogy a szabadságharc vezetőinek mártírsága nem volt hiábavaló. Haláluk jelképpé magasztosult a szabadságért, a nemzeti függetlenségért, a haladásért folytatott harcukban.

A vértanúk példája az önkény elleni kérelhetetlen és bátor harcra ösztönöz. Örök tanulsága, hogy a szabadság, a függetlenség, a haladásért vívott harc adott történelmi pillanatokban azt követelheti a nemzet fiától, hogy az életüket is legyenek készek feláldozni a nép ügyéért. Az 1849-ben kivégzettek egy eltiport szabadságharcot követő kegyetlen bosszúhadjáratnak estek áldozatul. De a hőhérokszámitása nem vált be, nem is válhatott be, mert az igazságtalanságban fogant erőszak sohasem vezethet tartós eredményre. Az 1849-es vértanúk emléke csak megacélozta mindazok erejét és elszántságát, akik vállalták a harcot a szabadságért és függetlenségért 1919-ben, majd a két világháború között nemzetünk és népünk sorsának jobbátételéért. Mindenekelőtt a kommunisták szálltak szembe a Haynau-nál is kegyetlenebb elnyomókkal országunk történetének legsötétebb időszakában.

Igaz, a szocialista Magyarországon a haladás és a nép jóléte valamennyiünk mindennapos cselekvésének célja, másszóval nemzeti, ösztöni program. De a világ más részein még gyilkolhat az önkény, eltiporhatják a haladás erőit, véres megtorlást folytathatnak.

A durva önkény bárhol a világon csak átmenetileg győzedelmeskedhet. Mert bár a haladás útját hősi halottak sírjai szegélyezik — az úgy azonban halhatatlan. Erre tanít az aradi vértanúk soha el nem halványuló emléke is, amelyet akkor őrzünk a leghívebben, ha mindig és mindegyik kiállunk az egyetemes emberi haladás, a szabadság és a függetlenség ügye mellett.

A. J.

Harminc éve:

A Batthyány-emlékmécsesnél

Hazánkban október hatodika nemcsak gyásznapi, hanem jelkép is: az 1848—49-es forradalom és szabadságharc tizenhárom hős tábornokának kivégzésénél, amelynek a második világháború éveiben először 1941-ben, majd 1943. október 6-án szolgált színhelyül a kis belvárosi tér.

Ezért volt nagy jelentőségű a politikai demonstráció az első magyar független felelős kormány elnöke, Batthyány Lajos kivégzése helyén emelt örökmécsesnél, amelynek a második világháború éveiben először 1941-ben, majd 1943. október 6-án szolgált színhelyül a kis belvárosi tér.

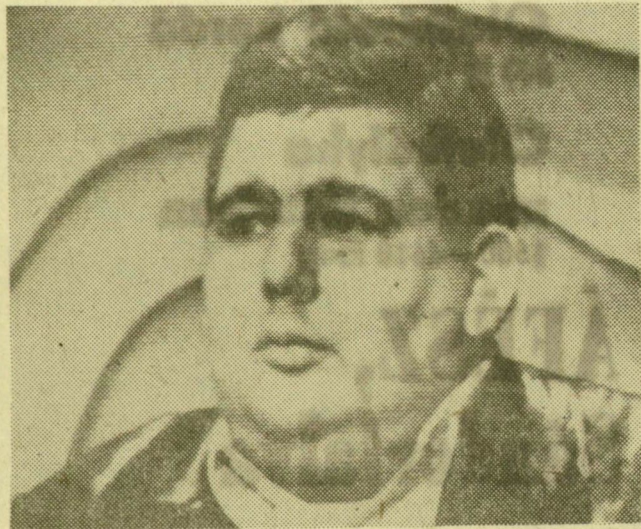
A harminc esztendővel ezelőtti koszorúzás az tette különösen időszerűvé, hogy a német fasizta hadsereg oldalán a Szovjetunióra törő Horthy-hadsereg fegyverei alapján megszerbultak: 1942—43 telen lejártszódott a dráma, a Don-kanyarban elpusztult a 2. magyar hadsereg.

A náci hadigépezet ennek ellenére újabb és újabb követeléseket támasztott Magyarországgal szemben.

„Idegen és veszített ügyért vérzik, pusztul a magyar” — állapította meg 1943 áprilisában a KMP Központi Bizottságának programnyilatkozata, amely félreérthetetlenül kimondta: ha a hazaárulók tovább viszik a nemzetet a hiterista háború útján, akkor még nagyobb áldozat és vesztesség vár az országra. „Magyar katonák újabb százazreit fogják halálba kergetni Hitlerért. Megszállás fenyegeti az országot, átvonuló terep és hadszíntér lesz Magyarországon, amelyet a szövetségesek bombázní fognak, a tengelyseregek pedig kifosztanak”. A kommunisták ezért a független, szabad, demokratikus Magyarország zászlaja alá hívtak „minden ipari és szellemi munkást, minden dolgozó parasztot, minden haladó polgárt”. A KMP nyilatkozata kerteles nélkül kinyilvánította: „A munkasztyálya vár az a történelmi feladat, hogy vezetője legyen a Magyarországi függetlenségért vívott harcnak”.

Ilyen politikai légkörben került sor öntudatos budapesti ifjúságok, diákok nagy figyelmet keltő demonstrációjára 1943. október 6-án, a Batthyány-emlékmécsesnél. Így vált a háborúval szembeforduló legöntudatosabb erő nagy visszhangot keltő demonstrációjává az 1848—49-es magyar forradalom és szabadságharc hagyományainak kegyeletes felelevenítése, a bátor figyelemztetés a német imperializmus fenyegető veszélyeire, még ha a koszorúzó lelkes fiatalok reménye — az új Magyarország megszületése — csak jó másfél esztendő múltán és annyi szenvedés árán válhatott is valósággá.

U. L.

Liebmann Béla felvétele

és nehéznek találtattunk